

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3590/2549

บริษัทกระเบื้องกระดาศไทย จำกัด(โจทก์) กรมสรรพากรจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.รัชฎากร มาตรา 91/2, พ.ร.บ.ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 มาตรา 35, ป.รัชฎากร มาตรา 91/1

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์จำเป็นต้องมีที่ดินไว้ใช้เป็นที่ตั้งโรงงานผลิตสินค้าจำหน่ายไม่ใช่มีไว้เพื่อขาย ประกอบกับ โจทก์ต้องโอนที่ดินแก่กรมทางหลวงเนื่องจากอยู่ในบริเวณที่จะต้องถูกเวนคืนตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530 ซึ่งหากโจทก์ไม่ตกลงกับเจ้าหน้าที่ก็ต้องถูกเวนคืน ดังนั้น การที่โจทก์ยอมตกลงโอนที่ดินนั้นแก่กรมทางหลวงจึงเกิดจากสภาพบังคับดังกล่าว ไม่ใช่การโอนโดยเจตนาหรือเพื่อประโยชน์ในกิจการของโจทก์ จึงไม่เป็นการขายอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทางค้าหรือหากำไรที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตาม ป.รัชฎากร มาตรา 91/2 (6) โจทก์บรรยายฟ้องว่า ในส่วนเงินค่าทดแทนสำหรับสิ่งปลูกสร้างและเงินค่าทดแทนสำหรับต้นไม้ นั้น เป็นเงินชดเชยความเสียหายและการขาดประโยชน์จากการที่โจทก์ไม่ได้ใช้ทรัพย์สินอีกต่อไป ไม่ใช่ค่าโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ การประเมินให้โจทก์เสียภาษีจากรายรับเงินค่าทดแทนดังกล่าว เป็นการไม่ชอบและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ก็ไม่ชอบด้วย จำเลยให้การว่าการประเมินและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ชอบแล้ว ศาลภาษีอากรกลางกำหนดประเด็นข้อพิพาทว่าการประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จึงมีประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับเงินค่าทดแทนสำหรับสิ่งปลูกสร้างและต้นไม้ด้วย การที่ศาลภาษีอากรกลางวินิจฉัยว่า การประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับเงินค่าทดแทนสำหรับสิ่งปลูกสร้างและต้นไม้เป็นการประเมินที่ไม่ชอบและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในส่วนนี้ก็ไม่ชอบ จึงเป็นการวินิจฉัยไปตามประเด็นที่กำหนดไว้มิได้นอกฟ้องนอกประเด็น

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2542 โจทก์ได้รับหนังสือแจ้งการประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะ (ภ.ธ. 73.1) จากเจ้าพนักงานประเมินสรรพากรจังหวัดสระบุรีของจำเลยเลขที่ 4190010/6/100092 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2542 แจ้งว่า จากผลการตรวจสอบภาษีธุรกิจเฉพาะของเจ้าพนักงานจำเลยในเดือนกรกฎาคม 2542 ปรากฏว่าโจทก์ได้ขายอสังหาริมทรัพย์และมียารับจากการขายอสังหาริมทรัพย์ที่โจทก์มีไว้ในประกอบการประกอบกิจการเป็นเงิน 96,902,067 บาท แต่มีได้ยื่นแบบนำส่งภาษีธุรกิจเฉพาะ จึงต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะอัตราร้อยละ 3 จำนวน 2,907,062.01 บาท เบี้ยปรับ 2 เท่า จำนวน 5,814,124.02 บาท เงินเพิ่มคำนวณถึงวันที่ 15 มกราคม 2543 จำนวน 218,029.65 บาท และภาษีส่วนท้องถิ่นเป็นเงิน 893,921.56 บาท รวมภาษีที่ต้องชำระเป็นเงินทั้งสิ้น 9,833,137 บาท โจทก์อุทธรณ์การประเมินต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ว่า เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2538 มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 สายกรุงเทพฯ - เชียงราย ตอนเลี้ยวเมืองสระบุรีด้านตะวันออก พ.ศ.2538 ที่ดินของโจทก์อยู่ในแนวเขตที่จะต้องเวนคืนคิดเป็นเนื้อที่ 31 ไร่ 20

ตารางวา โดยโจทก์ได้รับเงินค่าทดแทนจากกรมทางหลวงสำหรับที่ดิน 27,965,450 บาท ต้นไม้ 355,485 บาท และสิ่งปลูกสร้าง 68,581,132 บาท รวมทั้งสิ้น 96,902,067 บาท ไม่เพียงพอแก่ความเสียหายที่โจทก์ได้รับ โจทก์เห็นว่าการโอนทรัพย์สินของโจทก์เกิดจากการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งเป็นการบังคับที่โจทก์จำต้องปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 สายกรุงเทพฯ - เชียงราย ตอนเลี้ยวเมืองสระบุรีด้านตะวันออก พ.ศ.2538 ดังนั้น การโอนอสังหาริมทรัพย์ของโจทก์เพราะถูกเวนคืนจึงไม่ใช่เป็นการขายตามปกติวิสัยการค้ำอันมีเจตนารมณ์เพื่อแสวงหาผลกำไรซึ่งต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตามมาตรา 91/2 (6) แห่งประมวลรัษฎากรและพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไร (ฉบับที่ 342) พ.ศ.2541 มาตรา 4 (5) คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาคำอุทธรณ์ของโจทก์แล้ววินิจฉัยว่า การประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะดังกล่าวของเจ้าพนักงานประเมินชอบด้วยกฎหมายแล้ว กรณีมีเหตุอันควรผ่อนผัน จึงพิจารณาดัดแปลงปรับตามการประเมินเสียทั้งสิ้น สำหรับเงินเพิ่มกฎหมายกำหนดไว้แน่นอน ไม่มีข้อยกเว้นให้ขาดหรือลด จึงไม่ลดหรือลดให้ให้โจทก์นำเงินค่าภาษี เงินเพิ่มและภาษีส่วนท้องถิ่นไปชำระ ณ สำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เป็นเงิน 3,437,600 บาท พร้อมทั้งเงินเพิ่มตามกฎหมาย โจทก์ได้รับคำวินิจฉัยอุทธรณ์เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2544 โจทก์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ จึงฟ้องคดีนี้เพื่อเป็นการใช้สิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ต่อศาลด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ คือ โจทก์ได้รับเงินค่าทดแทนสำหรับที่ดินเพียง 27,965,450 บาท เท่านั้น นอกจากนั้น โจทก์ได้รับเงินค่าทดแทนสำหรับต้นไม้ 355,485 บาท และเงินค่าทดแทนสำหรับสิ่งปลูกสร้างที่รื้อถอนได้ 68,581,132 บาท รวมเป็นเงินค่าทดแทนสำหรับต้นไม้และสิ่งปลูกสร้างที่รื้อถอนได้ทั้งสิ้น 68,936,617 บาท โจทก์เห็นว่าการโอนอสังหาริมทรัพย์ของโจทก์เกิดจากการเวนคืนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530 ซึ่งเป็นการบังคับโอนที่โจทก์จำต้องปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 สายกรุงเทพฯ - เชียงราย ตอนเลี้ยวเมืองสระบุรีด้านตะวันออก พ.ศ.2538 หากไม่ปฏิบัติตามต้องได้รับโทษทางอาญา ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530 มาตรา 35 ดังนั้นการโอนอสังหาริมทรัพย์ของโจทก์เพราะถูกเวนคืนดังกล่าวไม่ใช่เป็นการขายตามปกติวิสัยทางการค้า อันมีเจตนาเพื่อแสวงหาผลกำไรซึ่งต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตามมาตรา 91/2 (6) เมื่อการโอนอสังหาริมทรัพย์ของโจทก์คดีนี้ไม่เข้าลักษณะการขายเสียแล้ว กรณีของโจทก์จึงไม่ใช่การขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไรตามมาตรา 91/2 (6) ซึ่งย่อมไม่เข้าลักษณะเป็นการขายอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไร (ฉบับที่ 342) พ.ศ.2541 มาตรา 4 (5) ดังกล่าวด้วย แต่เข้าลักษณะเป็นการโอนอสังหาริมทรัพย์ที่โจทก์ครอบครองเกิน 5 ปี นับแต่วันที่ได้นำ (โจทก์ซื้อที่ดิน 2 แปลงดังกล่าวมาตั้งแต่ปี 2511) โดยการโอนเกิดจากการถูกเวนคืนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530 จึงไม่เข้าลักษณะใด ๆ ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไร (ฉบับที่ 342) พ.ศ.2541 กรณีของโจทก์เป็นการโอนโดยไม่ได้มุ่งเป็นทางค้าหรือหากำไร ในส่วนของการยื่นแบบแสดงรายการภาษีธุรกิจเฉพาะในกรณีนี้มาตรา 91/10 วรรคห้า ซึ่ง

บัญญัติว่าการยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางคำหรือหากำไรตามมาตรา 91/2 (6) ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะยื่นแบบแสดงรายการตามแบบที่อธิบดีกำหนดในขณะจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์พร้อมกับชำระภาษีต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมนั้น ในการชำระภาษีดังกล่าวให้กรมที่ดินเรียกเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะเพื่อกรมสรรพากรจำเลย ดังนั้น เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินผู้เรียกเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะเพื่อกรมสรรพากรจำเลยไม่เรียกเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะจากโจทก์ขณะจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เนื่องจากมีความเห็นว่าโจทก์ไม่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ การที่เจ้าพนักงานประเมินประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะ โดยถือว่าหากเจ้าพนักงานที่ดินไม่เรียกเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะโจทก์มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเองตามมาตรา 91/10 วรรคหนึ่งถึงวรรคสี่ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะเป็นการตีความ มาตรา 91/10 เพื่อจัดเก็บภาษีสำหรับการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางคำหรือหากำไรเกินจากที่กฎหมายกำหนด ขอให้เพิกถอนการประเมินเรียกเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะของเจ้าพนักงานประเมินของจำเลยตามหนังสือแจ้งการประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะ (ภ.ธ.73.1) เลขที่ 4190010/6/100092 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2542 เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์เลขที่ สป/0100/2544 ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2544 ที่วินิจฉัยให้โจทก์นำเงินภาษีธุรกิจเฉพาะ เงินเพิ่มและภาษีส่วนท้องถิ่นที่คำนวณถึงวันฟ้องเป็นเงิน 4,396,930.46 บาท ไปชำระ จำเลยให้การว่าเจ้าพนักงานประเมินและคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ประเมินและวินิจฉัยโดยถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายแล้ว ไม่มีเหตุอันควรต้องเพิกถอนการประเมินและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ขอให้ยกฟ้อง ศาลภาษีอากรกลางพิพากษาให้แก้ไขการประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะของเจ้าพนักงานประเมินของจำเลยตามหนังสือแจ้งการประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะ (ภ.ธ.73.1) เลขที่ 4190010/6/100092 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2542 และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามประมวลรัษฎากรตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์เลขที่ สป/0100/2544 ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2544 โดยให้นำเงินค่าทดแทนสำหรับที่ดินโฉนดเลขที่ 1939 และ 1940 จำนวน 27,965,450 บาท เป็นรายรับจากการขายอสังหาริมทรัพย์เพื่อคำนวณภาษีธุรกิจเฉพาะตามมาตรา 91/1 (4), 91/2 (6) ประกอบพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 342) พ.ศ.2541 มาตรา 4 (5) และคิดเงินเพิ่มและภาษีท้องถิ่นจากจำนวนรายรับที่นำมาคำนวณภาษีดังกล่าว นอกจากนั้นให้ยกเสียให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ ค่าขึ้นศาลให้ใช้แทนตามจำนวนทุนทรัพย์ที่ชนะคดี โดยกำหนดค่าทนายความให้ 4,000 บาท โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีภาษีอากรวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ในการดำเนินธุรกิจของโจทก์ โจทก์มีที่ดินใช้เป็นที่ตั้งโรงงานผลิตสินค้าของโจทก์อยู่ที่จังหวัดสระบุรี ต่อมาเมื่อปี 2538 ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 สายกรุงเทพฯ - เชียงราย ตอนเลี้ยวเมืองสระบุรีด้านตะวันออก พ.ศ.2538 ที่ดินอันเป็นที่ตั้งโรงงานของโจทก์ส่วนหนึ่งอยู่ในแนวเขตที่ดินที่จะต้องเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีจำนวนเนื้อที่ 31 ไร่ 20 ตารางวา ต่อมาโจทก์ได้ทำบันทึกข้อตกลงยินยอมรับค่าทดแทนสำหรับที่ดิน ต้นไม้และสิ่งปลูกสร้างกับเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 สายกรุงเทพฯ - เชียงราย ตอนเลี้ยวเมืองสระบุรีด้านตะวันออก พ.ศ.2534 โดยโจทก์ตกลงรับเงินค่าทดแทนสำหรับที่ดินเป็นเงิน 27,965,450 บาท ค่าทดแทนสำหรับโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างที่ต้องรื้อถอนเป็นเงิน 68,581,132

บาท และค่าทดแทนสำหรับต้นไม้ยืนต้นเป็นเงิน 355,485 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 96,902,067 บาท ซึ่งโจทก์ได้รับเงินจำนวนดังกล่าวไปเรียบร้อยแล้วและได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทแบ่งขายเพื่อโอนที่ดินที่จะต้องเวนคืนให้ตกเป็นของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจในการเวนคืนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530 ไปแล้วเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2542 ซึ่งต่อมาเจ้าพนักงานประเมินของจำเลยได้มีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะ (ภ.ธ.73.1) เลขที่ 4190010/6/100092 แจ้งให้โจทก์ไปเสียภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับเงินที่โจทก์ได้รับมาจากการขายอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวเป็นเงินค่าภาษีธุรกิจเฉพาะ 2,907,062.01 บาท เบี้ยปรับ 5,814,124.02 บาท เงินเพิ่ม 218,029.65 บาท ภาษีส่วนท้องถิ่น 893,921.56 บาท รวมเงินค่าภาษีทั้งสิ้น 9,833,137 บาท โจทก์อุทธรณ์การประเมินต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คณะกรรมการการพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า การประเมินของจำเลยชอบแล้ว แต่มีเหตุอันควรให้ลดเบี้ยปรับ คงให้โจทก์ชำระภาษีรวมทั้งสิ้นเป็นเงิน 3,437,600 บาท มีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ว่าการประเมินของเจ้าพนักงานประเมินที่ประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับเงินค่าทดแทนสำหรับที่ดินที่จะต้องเวนคืนจำนวน 27,965,450 บาท และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ในส่วนนี้ชอบหรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ในปัญหาข้อนี้ว่า โจทก์ขายที่ดินเนื่องจากถูกราชการเวนคืนมิได้สมัครใจขายจึงมิใช่เป็นการขายที่เป็นทางค้าหรือหากำไร จึงไม่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ เห็นว่า ประมวลรัษฎากร มาตรา 91/1 (4) ได้ให้คำนิยามคำว่า ขาย ว่า หมายความว่ารวมถึง สัญญาจะขาย ขายฝาก แลกเปลี่ยน ให้เช่าซื้อ หรือจำหน่าย จ่าย โอน ไม่ว่าจะ มีประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ ตามบทนิยามดังกล่าวเห็นได้ว่าแม้โจทก์จะโอนที่ดินดังกล่าวให้แก่กรมทางหลวงตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530 ก็ถือว่าเป็นการขายตามประมวลรัษฎากร มาตรา 91/1 (4) ปัญหาต่อไปมีว่า กรณีของโจทก์เป็นการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไรหรือไม่ เห็นว่า แม้ประมวลรัษฎากร มาตรา 91/2 บัญญัติว่า ภายใต้บังคับมาตรา 91/4 การประกอบกิจการดังต่อไปนี้ในราชอาณาจักรให้อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตามบทบัญญัติในหมวดนี้...(6) การขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไรไม่ว่าอสังหาริมทรัพย์นั้นจะได้มาโดยวิธีใดก็ตาม ทั้งนี้ เฉพาะที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไร (ฉบับที่ 342) พ.ศ.2541 มาตรา 4 บัญญัติว่าให้การขายอสังหาริมทรัพย์เฉพาะที่ต้องจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมดังต่อไปนี้ เป็นการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไรที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตามมาตรา 91/2 (6) แห่งประมวลรัษฎากร...(5) การขายอสังหาริมทรัพย์ที่ผู้ขายมีไว้ในการประกอบกิจการเฉพาะของนิติบุคคล ตามมาตรา 77/1 แห่งประมวลรัษฎากร ก็ตาม แต่เป็นที่เห็นได้ชัดว่าทรัพย์ดังกล่าวโจทก์จำเป็นต้องมีไว้ใช้ในการประกอบกิจการ เพราะต้องใช้เป็นโรงงานผลิตสินค้าจำหน่าย ไม่ใช่มีไว้เพื่อขาย ประกอบกับการที่โจทก์ต้องโอนทรัพย์ก็เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกาออกมากำหนดให้ที่ดินของโจทก์ในส่วนที่โอนนั้นอยู่ในบริเวณที่จะต้องถูกเวนคืนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530 ซึ่งหากโจทก์ไม่ตกลงกับเจ้าหน้าที่ที่ต้องถูกเวนคืน ดังนั้น แม้โจทก์จะยอมตกลงโอนทรัพย์นั้นแก่กรมทางหลวงก็ตาม ก็เกิดจากสภาพบังคับดังกล่าว ไม่ใช่การโอนโดยเจตนาหรือเพื่อประโยชน์ในกิจการของโจทก์ กรณีของโจทก์เช่นนี้จึงไม่เป็นการขายอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทางค้าหรือหากำไรที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตามมาตรา 91/2 (6) แห่งประมวลรัษฎากร การประเมินของเจ้าพนักงานประเมินและคำวินิจฉัย

อุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ไม่ชอบ อุทธรณ์ของโจทก์ข้อนี้ฟังขึ้น ส่วนอุทธรณ์ของโจทก์ประเด็นอื่นไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง มีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยว่า การที่ศาลภาษีอากรกลางวินิจฉัยว่า เงินค่าทดแทนสำหรับสิ่งปลูกสร้างและเงินค่าทดแทนสำหรับต้นไม้ไม่ใช่รายรับที่โจทก์ได้มาเนื่องจากการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามฟ้อง จึงไม่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากรนั้น เป็นการวินิจฉัยนอกฟ้องนอกประเด็นหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องว่า ในส่วนเงินค่าทดแทนสำหรับสิ่งปลูกสร้างและเงินค่าทดแทนสำหรับต้นไม้เป็นเงินชดเชยความเสียหายและการขาดประโยชน์จากการที่โจทก์ไม่ได้ใช้ทรัพย์สินอีกต่อไป ไม่ใช่ค่าโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ การที่เจ้าพนักงานประเมินของจำเลยประเมินให้โจทก์เสียภาษีจากรายรับเงินค่าทดแทนดังกล่าวนี้ เป็นการไม่ชอบและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ก็ไม่ชอบด้วย ส่วนจำเลยให้การว่าการประเมินและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวชอบแล้ว และศาลภาษีอากรกลางได้กำหนดประเด็นข้อพิพาทว่าการประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จึงมีประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับเงินค่าทดแทนสำหรับสิ่งปลูกสร้างและต้นไม้ตามคำฟ้องและคำให้การดังกล่าวด้วย การที่ศาลภาษีอากรกลางวินิจฉัยว่า การประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับเงินค่าทดแทนสำหรับสิ่งปลูกสร้างและต้นไม้เป็นการประเมินที่ไม่ชอบและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในส่วนนี้ก็ไม่ชอบ จึงเป็นการวินิจฉัยไปตามประเด็นที่กำหนดไว้ หาได้นอกฟ้องนอกประเด็นตามที่จำเลยอุทธรณ์ไม่คำพิพากษาของศาลภาษีอากรกลางในส่วนนี้ชอบแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยฟังไม่ขึ้น" พิพากษาแก้เป็นว่า ให้เพิกถอนการประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะของเจ้าพนักงานประเมินตามหนังสือแจ้งการประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะ (ภ.ธ.73.1) เลขที่ 4190010/6/100092 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2542 กับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เลขที่ สป/0100/2544 ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2544 สำหรับเงินค่าทดแทนสำหรับที่ดินเสียด้วย นอกจากนี้แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลภาษีอากรกลาง ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความให้รวม 4,000 บาท

องค์คณะ

องอาจ โรจนสุพจน์ · วิชัย ชื่นชมพูนุท · ชาลี ทัพภวิมล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3590/2549>